

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9Sžso/26/2014
Identifikačné číslo spisu:	7013201383
Dátum vydania rozhodnutia:	25.05.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:7013201383.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Nevedelovej a členiek senátu JUDr. Ľubice Filovej a JUDr. Judity Kokolevskej v právnej veci žalobkyne Q. I., bytom Q., zastúpenej Mgr. Jankou Krakovskou, advokátkou so sídlom Čajakova 1, Košice, proti žalovanej Sociálnej poisťovni, ústrediu, Ul. 29. augusta č. 8 - 10, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej č. 39211-2/2013-BA zo dňa 21. augusta 2013 a č. 223-2900/2007 zo dňa 04. júna 2007, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach zo dňa 22. januára 2014, č.k. 7S/221/2013-31, jednomyseľne takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach zo dňa 22. januára 2014, č.k. 7S/221/2013-31, p o t v r d z u j e .

Žalobkyni nepriznáva náhradu trov odvolacieho konania.

Odôvodnenie

Krajský súd rozsudkom zo dňa 22. januára 2014 č.k. 7S/221/2013-31, zastavil konanie o preskúmanie rozhodnutia žalovanej zo dňa 04. júna 2007 č. 223-2900/2007 a vo zvyšnej časti žalobu zamietol.

Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že dôvodom zastavenia konania o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej zo dňa 04. júna 2007 č. 223-2900/2007 bolo oneskorené podanie žaloby, keďže uvedené rozhodnutie bolo žalobkyni doručené do vlastných rúk dňa 11. júna 2007.

Rozhodnutím č. 39211-2/2013-BA zo dňa 21. augusta 2013 žalovaná zamietla odvolanie žalobkyne a potvrdila rozhodnutie Sociálnej poisťovne pobočka Košice zo dňa 04. júla 2013, č. 68127-23/2013-KEM, ktorou prvostupňový správny orgán rozhodol, že žalobkyňa má nárok na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia v dôsledku choroby z povolania zistenej dňa 10. mája 2000 v sume 1 289 eur.

Krajský súd v Košiciach odvolaním napadnutý rozsudok v zamietajúcej časti odôvodnil tým, že choroba z povolania u žalobkyne bola zistená dňa 10. mája 2000, teda za účinnosti vyhlášky č. 32/1965 Zb., preto sa má aj hodnotenie podľa počtu bodov posudzovať podľa vyhlášky č. 32/1965 Zb. o

odškodňovaní bolesti a sťaženia spoločenského uplatnenia. Poukázal na právnu vetu rozhodnutia Najvyššieho súdu SR č. k. 4Sžso/23/2008 z 28. apríla 2009 publikovaného v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu SR a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 47/2010, podľa ktorej: „pojmy bolesť, sťaženie spoločenského uplatnenia a pojmy výška náhrady za bolesť a výška náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia nie sú totožné, preto podľa § 11 ods. 1 zákona č. 437/2004 Z.z. o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia (ďalej len „zákon č. 437/2004 Z.z.“) treba podľa doterajších predpisov posudzovať bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia a ich hodnotenie, ale výška náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia sa riadi zákonom č. 437/2004 Z.z.“ Za neopodstatnenú považoval aj požiadavku žalobkyne na doplnenie dokazovania znaleckým posudkom, pretože v danom prípade ide o výlučne právne posúdenie vecí, ku ktorému sa znalec v posudku nie je oprávnený vyjadrovať. Zdôraznil tiež, že totožné námietky, týkajúce sa posudzovania počtu bodov, boli preskúmané Krajským súdom v Košiciach už v predchádzajúcom konaní, pričom ako vyplýva z jeho rozsudku sp. zn. 6S/90/2011, potvrdeného rozsudkom Najvyššieho súdu SR sp. zn. 10Sžso/10/2012 zo dňa 27.03.2013, tento nepovažoval za správny právny názor žalobkyne, že hodnotenie sťaženia spoločenského uplatnenia sa malo vykonať podľa zákona č. 437/2004 Z.z.

Proti rozsudku krajského súdu sa včas odvolala žalobkyňa. Namietla, že súd prvého stupňa vo veci nesprávne rozhodol, jeho rozhodnutie je zmatečné a nedostatočne odôvodnené. Otázku ničotných rozhodnutí neposudzoval a otázku retroaktivity vyložil nesprávne. Žalobkyňa rozhodnutie z roku 2007 považuje za absolútne neplatné a bolo povinnosťou prvostupňového súdu sa s touto tvrdenou neplatnosťou vysporiadať a svoje rozhodnutie odôvodniť, čo sa však nestalo. Následky poškodenia zdravia boli u žalobkyne po prvýkrát hodnotené až za účinnosti zákona č. 437/2004 Z.z. v roku 2007. Ide o novú sociálnu udalosť, ktorá sa v práve sociálneho zabezpečenia považuje za právnu skutočnosť, vyplývajúcu zo zákonnej požiadavky ustálenosti zdravotného stavu. Táto nová právna skutočnosť nemohla nastať v minulosti, ale iba od času jej zistenia - od ustáleného zdravotného stavu s progresiou výlučne do budúcnosti. Má za to, že na zistený skutkový stav (rok 2007) aplikácia právneho predpisu, ktorý už nie je súčasťou právneho poriadku Slovenskej republiky pri súčasnej absencii podmienok pre aplikáciu § 11 ods. 1 zákona č. 437/2004 Z.z. je právnym úkonom, ktorý svojím obsahom odporuje zákonu a obchádza ho, čoho dôsledkom je jeho absolútna neplatnosť podľa § 39 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“). Ďalej namietla, že v žalobe uvádzala, že v prípade lekárskeho posudku sťaženia spoločenského uplatnenia nejde o skúmanie zdravotného stavu, ale výlučne o právne posúdenie. Takto vydaný akt spadá pod ustanovenie § 3 ods. 7 správneho poriadku a použijú sa naň ustanovenia o základných pravidlách konania. Súd prvého stupňa sa však týmito skutočnosťami nezaoberal. Nezávisle na sebe „hlásenie choroby z povolania“ a „lekársky posudok sťaženia spoločenského uplatnenia“ má svoj prirodzený vývoj a potrebu splniť zákonné kritériá, pričom z hľadiska účinkov obidva akty môžu byť iba aktmi konštitutívnymi, pretože sa nimi v určitej veci mení právny stav účastníka konania tým, že sa mu priznáva nové právo, ktoré predtým neexistovalo. Súčasne sa povinným subjektom (napr. žalovanej a zamestnávateľovi) ukladá povinnosť, ktorá predtým neexistovala. Na tomto základe je založené aj tvrdenie žalobkyne o nepravnej retroaktive rešpektujúcej akt hlásenia choroby z povolania v roku 2000, ale aj akt „lekársky posudok sťaženie spoločenského uplatnenia“ plne zodpovedajúci termínu „ustálený“ podľa § 8 ods. 4 zákona č. 437/2004 Z.z. zodpovedá právnemu stavu v roku 2007 a 2010. Neexistujú pochybnosti o tom, že prvé zistenie následkov na poškodenom zdraví a vykonané bodové hodnotenie sťaženia spoločenského uplatnenia Klinikou pracovného lekárstva vo význame ustálenia zdravotného stavu mala za účinnosti nového zákona č. 437/2004 Z.z., preto jej musí patriť bodové hodnotenie podľa tohto zákona tak čo do výšky bodov, ako aj čo do hodnoty za jeden bod. Vychádzajúc z obsahu ambivalentnej činnosti je preukázané, že popri odbornej medicínskej činnosti klinický pracovný lekár vo vzťahu k ďalším orgánom a organizáciám vykonáva úradnú činnosť spadajúcu pod ustanovenie § 3 ods. 7 správneho poriadku, ktorú osobitný predpis, zákon č. 576/2004 Z.z. označuje v § 17 ako rozhodnutie. Podľa názoru žalobkyne žalovaná, ako aj prvostupňový súd, porušili princíp právnej istoty a požiadavky na jasnosť, zrozumiteľnosť a predvídateľnosť postupu orgánov verejnej moci, vrátane legitímneho očakávania.

Vo vyjadrení k odvolaniu žalovaná uviedla, že rozhodnutím Sociálnej poisťovne, pobočka Košice č. 300/1512/2007 zo dňa 25. apríla 2007 v spojení s rozhodnutím Sociálnej poisťovne, ústredie č. 223-

2900/2007 zo dňa 04. júna 2007) bola navrhovateľke stanovená náhrada za sťaženie spoločenského uplatnenia na základe bodového ohodnotenia v počte bodov 300 a v sume 18 000 Sk. Uvedené rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť ešte v roku 2007, preto Krajský súd Košice konanie o jeho preskúmaní zastavil.

Pokiaľ ide o návrh žalobkyne na priznanie bodového ohodnotenia sťaženia spoločenského uplatnenia v počte 1 000 bodov, žalovaná uviedla, že posudok Kliniky pracovného lekárstva a klinickej toxikológie Košice zo dňa 20. októbra 2007 ako doklad, potvrdzujúci oprávnenosť uplatneného nároku navrhovateľky, predložila navrhovateľka spolu so žiadosťou prvostupňovému správneho orgánu. Posudkový lekár pobočky sa s určeným počtom bodov stotožnil, pričom žalobkyňa nenamietala výšku bodového ohodnotenia ani v predchádzajúcom súdnom konaní. Nárok na vyššie bodové ohodnotenie nebol v konaní žiadnym spôsobom preukázaný. Posudkoví lekári Sociálnej poisťovne nepriznávajú bodové ohodnotenie pri poškodení zdravia následkom choroby z povolania, len vykonávajú jeho kontrolu.

Čo sa týka tvrdenia žalobkyne, že na jej prípad mal byť aplikovaný zákon č. 437/2004 Z.z., a že jej patrí náhrada v bodovom vyjadrení 1 000 bodov, žalovaná následne poukázala na rozsudok NS SR sp. zn. 4Sžso/23/2008 zo dňa 28. apríla 2009. Vzhľadom na uvedené navrhla prvostupňový rozsudok ako vecne správny potvrdiť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa § 10 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“) napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo preskúmal bez pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že odvolaniu žalobkyne nie je možné vyhovieť.

Z administratívneho spisu žalovanej mal odvolací súd za preukázané, že žalobkyňa bola zistená choroba z povolania, a to ochorenie kostí, kĺbov, šliach a nervov končatín z dlhodobého nadmerného jednostranného zaťaženia s dátumom vzniku choroby z povolania dňom 10. mája 2000. Právoplatným rozhodnutím bol žalobkyňi priznaný nárok na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia v dôsledku choroby z povolania v sume 18 000 Sk, keď sťaženie spoločenského uplatnenia bolo určené hodnotou 300 bodov.

Dňa 22. októbra 2010 žalobkyňa požiadala o náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia v súvislosti s chorobou z povolania zo dňa 17. júla 2000. K žiadosti priložila tiež posudok o odškodnení za bolesť, sťaženie spoločenského uplatnenia pri chorobách z povolania, profesionálnej otravy a iného poškodenia zdravia pri práci. Uvedeným posudkom bolo sťaženie spoločenského uplatnenia hodnotené podľa položky č. 107 tabuľky č. IV. prílohy k vyhláške č. 32/1965 Zb. v znení neskorších predpisov už počtom bodov 400. Podľa poučenia bolo proti posudku prípustné odvolanie podľa § 77 ods. 2 zákona č. 303/1998 Z.z. o zdravotnej starostlivosti, avšak žalobkyňa sa voči nemu neodvolala. Následne posudkový lekár prvostupňového správneho orgánu - Sociálnej poisťovne pobočka Košice vykonal kontrolu bodového hodnotenia choroby z povolania na účely náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia, pričom považoval vystavený posudok za správny. Žalobkyňa sa k predmetnému posúdeniu nevyjadrila a nevzniesla ďalšie návrhy.

Sociálna poisťovňa, pobočka Košice rozhodnutím z 28. marca 2011 priznala žalobkyňi nárok na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia v sume 200 eur, ktorú určila ako súčin počtu bodov 100 a hodnoty jedného bodu v sume 2 eurá. Aplikovala pritom ustanovenie § 5 ods. 2 vyhlášky č. 32/1965 Zb., t.j. z celkového počtu bodov 400 odpočítala 300 bodov (náhrada za sťaženie spoločenského uplatnenia v počte bodov 300, ktorá bola vyplatená žalobkyňi dňa 30. apríla 2008). Hodnotu jedného bodu určila podľa vyhlášky č. 32/1965 Zb. v znení vyhlášky č. 19/1999 Z.z. Toto rozhodnutie bolo žalovanou ako vecne správne potvrdené, pričom potvrdzujúce rozhodnutie správneho orgánu žalobkyňa napadla na správnom súde; rozsudkom Krajského súdu v Košiciach č. k. 6S/90/2011-30 zo dňa 16. februára 2012, potvrdeným rozsudkom Najvyššieho súdu SR sp. zn. 10Sžso/10/2012 zo dňa 27. marca 2013 bolo toto rozhodnutie zrušené podľa § 250j ods. 2 písm. a/ O.s.p. Súd oboch stupňov sa

stotožnili s názorom žalobkyne, že výška náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia mala byť určená podľa § 5 zákona č. 437/2004 Z.z. účinného v čase vydania posudku o sťažení spoločenského uplatnenia, nepovažovali však za opodstatnenú žalobnú námietku, že aj hodnotenie sťaženia spoločenského uplatnenia sa malo vykonať podľa zákona č. 437/2004 Z.z.

Po vrátení veci na ďalšie konanie rozhodla Sociálna poisťovňa pobočka Košice dňa 04. júla 2013 rozhodnutím č. 68127-23/2013-KEM tak, že žalobkyňa má nárok na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia zistenej dňa 10. mája 2000 v sume 1 289 eur, keď hodnotu jedného bodu určila podľa § 5 ods. 2 zákona č. 437/2004 Z.z. na sumu 14,89 eur. Toto rozhodnutie bolo potvrdené preskúmaným rozhodnutím žalovanej č. 39211-2/2013-BA zo dňa 21. augusta 2013.

Podľa § 99 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) poškodený má nárok na náhradu za bolesť a na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia podľa osobitného predpisu.

Podľa § 2 ods. 2 zákona č. 437/2004 Z.z. sťaženie spoločenského uplatnenia je stav v súvislosti s poškodením na zdraví, ktoré má preukázateľne nepriaznivé následky pre životné úkony poškodeného, na uspokojovanie jeho životných a spoločenských potrieb alebo na plnenie jeho spoločenských úloh (ďalej len „následok“).

Podľa § 4 ods. 1 zákona č. 437/2004 Z.z. náhrada za sťaženie spoločenského uplatnenia sa poskytuje jednorazovo; musí byť primeraná povahe následkov a ich predpokladanému vývoju, a to v rozsahu, v akom sú obmedzené možnosti poškodeného uplatniť sa v živote a v spoločnosti.

Podľa § 4 ods. 4 zákona č. 437/2004 Z.z. ak sa poškodenému už poskytla náhrada za sťaženie spoločenského uplatnenia a vzniklo také zhoršenie následkov, ktorých vývoj sa pri pôvodnom hodnotení následkov nepredpokladal, poškodený má nárok na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia vo výške ustanovenej v § 10 ods. 7.

Podľa § 10 ods. 7 zákona č. 437/2004 Z.z. pri hodnotení následkov, ktorých vývoj sa pri pôvodnom hodnotení sťaženia spoločenského uplatnenia nepredpokladal, hodnotenie sa vykoná novým lekárskeým posudkom; v lekárskeým posudku sa z bodového hodnotenia, ktoré zodpovedá zdravotnému stavu poškodeného po zhoršení následkov, odpočíta bodové hodnotenie určené pôvodne vydaným lekárskeým posudkom.

Podľa § 7 ods. 1 zákona č. 437/2004 Z.z. lekárskeý posudok spracúva posudzujúci lekár a vydáva zdravotnícke zariadenie, ktorého posudzujúci lekár vypracoval lekárskeý posudok. Ak je posudzujúcim lekárom lekár zariadenia ústavnej zdravotnej starostlivosti, lekárskeý posudok posudzuje primár príslušného oddelenia alebo prednosta príslušnej kliniky zdravotníckeého zariadenia alebo jeho zástupca, ak rozsah následkov presahuje 200 bodov.

Podľa § 7 ods. 6 zákona č. 437/2004 Z.z. ak vzniknú dôvodné pochybnosti o správnom hodnotení bolestného alebo o správnom hodnotení sťaženia spoločenského uplatnenia v lekárskeým posudku, môžu osoby uvedené v odsekoch 3 a 4 požiadať o vydanie znaleckého posudku podľa osobitného predpisu.⁸⁾

V poznámke č. 8 odkazuje zákon č. 437/2004 Z.z. na zákon č. 382/2004 Z.z. o znalcích, tlmočníkoch a prekladateľoch.

Podľa § 11 ods. 1 zákona č. 437/2004 Z.z. na bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia v dôsledku úrazu a iného poškodenia na zdraví, ktoré bolo spôsobené pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona, a ak ide o chorobu z povolania z takej choroby, ktorá bola zistená pred týmto dňom, sa vzťahujú doterajšie predpisy.

Choroba z povolania u žalobkyne bola podľa Hlásenia choroby z povolania zo dňa 17.07.2000 zistená dňom 10. mája 2000.

Choroba z povolania u žalobkyne vznikla dňom 10. mája 2000. Podľa prílohy časti B, IV., bod 107 vyhl. č. 32/1965 Zb. v danom prípade bolo možné sťaženie spoločenského uplatnenia hodnotiť iba v rozsahu od 150 do 400 bodov.

Podľa § 196 ods. 1 zákona o sociálnom poistení dôkazom je všetko, čo môže prispieť k zisteniu a objasneniu skutočného stavu veci, najmä výpovede účastníkov konania a vyjadrenia účastníkov konania a svedkov, odborné posudky, znalecké posudky, správy, listiny, vyjadrenia a potvrdenia iných fyzických osôb a právnických osôb. Netreba dokazovať skutočnosti všeobecne známe alebo skutočnosti známe z činnosti Sociálnej poisťovne.

Podľa § 196 ods. 6 zákona o sociálnom poistení účastník konania je povinný navrhnúť dôkazy na podporu svojich tvrdení. Organizačná zložka Sociálnej poisťovne rozhodne, ktoré z dôkazov sa vykonajú. Organizačná zložka Sociálnej poisťovne je povinná vykonať aj iné dôkazy, ktoré účastníci konania nenavrhli, ak sú potrebné na zistenie a objasnenie skutočného stavu veci.

Podľa § 196 ods. 7 zákona o sociálnom poistení organizačná zložka Sociálnej poisťovne hodnotí dôkazy podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz osobitne a všetky dôkazy vo vzájomnej súvislosti.

Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením rozsudku krajského súdu a konštatuje jeho správnosť. Na zdôraznenie správnosti rozsudku krajského súdu dopĺňa (§ 219 ods. 1, ods. 2 O.s.p.):

Správny orgán ako aj prvostupňový súd správne poukázali na rozdiel medzi právnymi inštitútmi náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia a výšky tejto náhrady, ako to vyplýva z publikovaného rozhodnutia Najvyššieho súdu SR č. 4Sžso/23/2008 zo dňa 28. apríla 2009. Žalobkyni bola po vrátení veci súdom na ďalšie konanie žalovanou správne priznaná výška náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia podľa zákona č. 437/2004 Z.z. Právny názor, že podľa uvedeného zákona mala byť posudzovaná aj náhrada za sťaženie spoločenského uplatnenia čo do bodového hodnotenia, však nemá oporu v zákone.

Na prejednávanú vec je aj podľa názoru odvolacieho súdu potrebné aplikovať ustanovenie § 11 ods. 1 zákona č. 437/2004 Z.z., keďže choroba z povolania žalobkyne bola zistená v čase pred nadobudnutím účinnosti zákona č. 437/2004 Z.z., dňom 10. mája 2000.

Nemožno súhlasiť s právnym názorom žalobkyne, že vydanie lekárskeho posudku v roku 2007 bolo správnym aktom, ktorý konštituoval „ustálenosť zdravotného stavu“. Či je alebo nie je zdravotný stav ustálený, je otázkou skutkovou, ktorú posudkový lekár využitím odborných znalostí môže posudzovať, avšak nemôže takýto stav svojím rozhodnutím konštituovať. Ide o právnu udalosť, ktorá nastáva nezávisle od prejavu vôle tak poškodeného, ako aj posudkového lekára, pričom právnym následkom, ktorý takáto udalosť spôsobí, je možnosť vydania lekárskeho posudku vo veci sťaženia spoločenského uplatnenia. Odvolací súd na tomto mieste zdôrazňuje, že v praxi vydanie lekárskeho posudku nemusí nasledovať v krátkom časovom slede po ustálení zdravotného stavu poškodeného, keďže pre jeho vydanie je potrebný ďalší úkon, a to žiadosť poškodeného alebo osoby, ktorá za poškodenie na zdraví zodpovedá, o vydanie lekárskeho posudku. Môže tak dôjsť aj k výrazným časovým rozdielom medzi ustálením zdravotného stavu a vydaním posudku.

V prejednáwanej veci tak boli naplnené predpoklady na aplikáciu ustanovenia § 11 ods. 1 zákona č. 437/2004 Z.z.

Námietku absolútnej neplatnosti rozhodnutia žalovanej o priznaní náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia podľa § 39 OZ odvolací súd považuje za nedôvodnú. Zákon č. 437/2004 Z.z., ani zákon o sociálnom poistení nestanovujú subsidiárnu pôsobnosť OZ na právne vzťahy v konaní o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia - a odvolací súd dodáva, že zo systematického hľadiska nie je takáto pôsobnosť vôbec prípustná. Občiansky zákonník je právny predpis súkromného práva, upravujúci vzťahy medzi subjektmi práva na základe vzťahu rovnosti, zatiaľ čo konanie o náhrade za sťaženie

spoločenského uplatnenia patrí do oblasti verejného práva, upravujúceho vzťahy medzi verejnou mocou a fyzickými a právnickými osobami, ktoré sú založené na nerovnom nadradenom postavení verejnej moci vo vzťahu k týmto osobám. Za určitých okolností (napr. nedostatok právomoci rozhodnúť, absolútny omyl v osobe účastníka atď.) je síce možné, aby bolo rozhodnutie správneho orgánu ničotné, ale o taký prípad v prejednávanej veci nejde.

Odvolací súd k namietanej retroaktívite použitej právnej normy uvádza, že jedným zo základných znakov právneho štátu je zásada zákazu retroaktivity, teda spätného pôsobenia neskoršej právnej normy do minulosti. Je však potrebné rozlišovať medzi pravou a nepravou retroaktivitou, v súvislosti s čím odvolací súd poukazuje na nález Ústavného súdu SR sp. zn. PL. ÚS 9/2014-63 zo dňa 14. novembra 2014, v ktorom ústavný súd uviedol:

„Pravú retroaktivitu ústavný súd spravidla vymedzuje ako stav, v ktorom nová právna úprava neuznáva oprávnenia a povinnosti založené právnymi vzťahmi len *lex priori* (napr. PL. ÚS 37/99), alebo stav, keď zákon dodatočne a pozmeňujúco zasahuje do už právne uzavretých minulých skutkových a právnych vzťahov (práv a povinností) (PL. ÚS 3/00).

Za nepravú retroaktivitu ústavný súd považuje stav, v ktorom nová právna úprava nevytvára žiadne právne účinky smerujúce pred deň nadobudnutia účinnosti, avšak kvalifikuje tie právne úkony, ku ktorým došlo ešte pred nadobudnutím jej účinnosti, v dôsledku čoho môže dôjsť k zmene alebo zrušeniu tých právnych účinkov, ktoré boli predtým späté s ich uzavretím (PL. ÚS 38/99). O nepravú retroaktivitu ide aj v prípade, ak zákon uzná skutkové podstaty alebo právne skutočnosti, ktoré vznikli počas účinnosti skoršieho zákona, súčasne však prináša určité zmeny právnych následkov, ktoré s nimi súvisia, pokiaľ tieto právne následky v čase nadobudnutia účinnosti tohto nového zákona ešte nenastali (PL. ÚS 3/00).“

Ústavne neprípustná je len pravá retroaktivita, ktorá sa v prejednávanej veci zjavne nevyskytla, keď podľa § 11 ods. 1 zákona č. 437/2004 Z.z. na sťaženie spoločenského uplatnenia v dôsledku choroby z povolania, ktorá bola zistená pred nadobudnutím účinnosti zákona č. 437/2004 Z.z. sa vzťahujú doterajšie predpisy. Možno však hovoriť o nepravé retroaktívite, keď zákon č. 437/2004 Z.z. uznal skoršie právne skutočnosti - zistenie choroby z povolania a vznik nároku na náhradu sťaženia spoločenského uplatnenia; v zmysle § 11 ods. 1 zákona č. 437/2004 Z.z. v prospech poškodeného mení však výšku hodnoty jedného bodu náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia. Uvedené je podľa názoru odvolacieho súdu ústavne plne konformné.

Záverom odvolací súd poukazuje na skutočnosť, že oba lekárske posudky (z roku 2007 ako aj z roku 2010) predložila žalovanej žalobkyňa. Ak považovala posudok za nesprávny, mala možnosť žiadať vydanie znaleckého posudku podľa zákona o znalcoch, čo však neurobila. Následne posudkový lekár prvostupňového správneho orgánu - Sociálnej poisťovne pobočka Košice vykonal kontrolu bodového hodnotenia choroby z povolania na účely náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia, pričom považoval vystavený posudok za správny. Žalobkyňa sa k predmetnému posúdeniu nevyjadrila a nevzniesla ďalšie návrhy, v súvislosti s čím odvolací súd zdôrazňuje, že aj v konaní podľa zákona o sociálnom poistení platí zásada „*vigilantibus iura scripta sunt*“, t. j. „práva patria bdelym“ (pozorným, ostražitým, opatrným, starostlivým), teda tým, ktorí sa aktívne zaujímajú o ochranu a výkon svojich práv a ktorí svoje procesné oprávnenia uplatňujú včas a s dostatočnou starostlivosťou a predvídavosťou. Je totiž predovšetkým vecou nositeľov práv, aby svoje práva bránili a starali sa o ne. Podľa § 196 ods. 6 zákona o sociálnom poistení účastník konania je povinný navrhnuť dôkazy na podporu svojich tvrdení. Počas celého konania však žalobkyňa predložila iba uvedené dva lekárske posudky, a teda sama relevantným spôsobom nespochybnila správnosť napadnutého, ako aj prvostupňového správneho rozhodnutia.

Pokiaľ žalobkyňa namietala nesprávnosť rozhodnutia žalovanej č. 223-2900/2007 zo 04.06.2007, mala možnosť domáhať sa jeho preskúmania včas podanou žalobou (§ 250b ods. 1 O.s.p.). Pokiaľ toto svoje právo nevyužila, súd už nemá právomoc také rozhodnutie preskúmať. Krajský súd preto správne rozhodol, keď konanie o preskúmanie uvedeného rozhodnutia podľa § 250d ods. 1 O.s.p. zastavil. Ak

žalobkyňa mala za to, že rozhodnutím zo 04.06.2007 jej bola náhrada priznaná v nesprávnej sume (pri nesprávnom určení sumy patriacej za jeden bod), nič jej nebránilo požiadať o nápravu postupom podľa § 112 ods. 1 písm. a) zákona č. 461/2003 Z.z.

Z vyššie uvedených dôvodov aj odvolací súd považoval rozhodnutie žalovanej za súladné so zákonom a preto rozsudok krajského súdu podľa § 250ja ods.3 veta druhá v spojení s § 219 O.s.p. ako vecne správny potvrdil.

O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 224 ods. 1 v spojení s § 250k ods. 1 O.s.p. a žalobkyni ich náhradu nepriznal pre jej neúspech vo veci.

Poučenie:

Poučenie: Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.